

De stolp stevig op de (jaar)kaart

Alsof er iets ingehaald moest worden: zo veel evenementen rond de boerderij, zo uiteenlopend en in zo korte tijd. Negentien tentoonstellingen, acht beschreven fietsroutes, een jaarkalender, twee symposia, twaalf theatervoorstellingen, vijf boeken, een reeks documentaire films, tal van publicaties en mega-aandacht in de media. Bovendien de drie groots opgezette Boerderij-estafetteweekends waarin boerderijen inspiratie boden voor beeldende kunst, adviezen en culinaire kokerijen. Waar de 2003-boerderijvlag wappert is iets aan de hand. Dat er in Noord-Holland boerderijen staan kan niemand meer ontkennen. Vanzelfsprekend hopen wij, mét de mede-organisatoren dat deze boerderij-eruptie de basis legt voor de brede erkenning die wij nastreven;

Op 2 mei kreeg architect Cornelis de Jong van voorzitter Evert Vermeer de Stolp-Award uitgereikt voor zijn vele verdiensten voor het behoud en functioneren van de stolpboerderij.

toenemende aandacht en verdieping. En, van essentieel belang: een toegepast beleid oplevert waarmee behoud van boerderijen veel beter wordt gegarandeerd dan tot nu toe het geval is.

Het jaar is nog niet om

Opvallend is dat gaandeweg dit Jaar van de Boerderij het zwaankleefaan-effect telkens activiteiten opleverde. Musea en historische verenigingen, provincie en gemeenten, boeren-organisaties, Vrouwen van Nu en activiteitencomité's, theatergezelschappen en bibliotheken: geen instelling wil achterblijven om in te haken. Ook de Stichting Oude Hollandse Kerken, met een fietsroute langs kerk en stolp. Zelfs voor de Noord-Hollandse orgeltochten was er geen ontwijken aan en werd de Boerderijkerk van Volendam bezocht. Een breed draagvlak

dat de aandacht zonder twijfel continueert. 2003 zal in het najaar worden afgesloten met de landelijke verkiezing van De Boerderij van het Jaar. Deze is nu voorafgegaan met de verkiezing van de mooiste van Noord-Holland, een samenwerking met het Noordhollands Dagblad en zijn lezers die de uiteindelijke winnaar mochten kiezen en voorgedragen wordt in de landelijke verkiezing. In het najaar wordt voorts de Erfgoed-trofee uitgereikt; gaat de cursus 'De stolp stap voor stap' van start en verschijnt de heruitgave van 'De stolp te kijk'.

Niet alleen stolpen

Noord-Holland telt naast de stolp ook de mooie hallehuisboerderij en de Gooise variant ervan, de T-huis-boerderij en Krukhuisboerderij. Bovendien is er een bonte parade anderssoortige boerderijen in de Haarlemmermeer en de Wieringermeer. De overkoepelende 'Stichting Tussen Vecht en Eem' heeft alle historische verenigingen en musea in de Gooi- en Vechtstreek opgewekt om in te haken. De meeste hadden al van harte meegewerkt aan de provinciale boerderijen-inventarisatie. Op 17 mei belegde de Stichting een Open Dag die een uitpuilend Weesper Stadhuis opleverde.

Hoeveel en wanneer

Eind 2003 zal de boerderij-inventarisatie zijn afgerond. Een groter karwei dan voorzien. Er zijn dan ook meer dan 50 historische verenigingen en tientallen 'losse' vrijwilligers bij betrokken. De teller staat op ruim 5.000 boerderijen; de raming is dat het aantal in de hele provincie straks 6.000 exemplaren zal belopen. (Voor de laatste fase zijn nog enkele vrijwilligers gewenst!). De publicatie op CDROM/DVD volgt in 2004.

Bij Nieuwsbrief 38 een themanummer van het tijdschrift Tussen Duin & Dijk, gewijd aan natuur en fauna rond de boerderij. ▲

Bijdrage 2003

Degenen die nog niet in de gelegenheid waren de jaarlijkse contributie over te maken, roepen wij op de penningmeester tevreden te stellen met de bijdrage van (minimaal) € 15,- op gironummer 338181 t.n.v. Boerderijstichting Noord-Holland, Bergen. ▲

Weer en wind, fiets en stolp

Gedeputeerden Poelmann (D66) en Schipper (CDA) hielden voet bij stuk: we stappen op de fiets om de Westfriese stolpen te bekijken. Dat was donderdag 17 juli pure prestatiedrang, want buiten stond een dikke wind en de lucht zat barstensvol buien. Beide gedeputeerden waren in het teken van het project 'Medemblik en Meer', op uitnodiging van wethouder Kay van de gemeente Noorder Koggenland naar Opperdoes gekomen om de 40 km. lange fietstocht langs de stolpboerderijen van Medemblik naar Hoogwoud te maken.

De twee provincie-bestuurders wilden van geen wijken weten: 'Nu we er zijn, gaan we fietsen ook, weer of geen weer'. Vanuit de 'Bijental' in Opperdoes fietste het gezelschap via Medemblik, Onderdijk, Oosten en Midwoud naar Benningbroek voor een kijkje in stolpboerderij 't Keerpunt', waar edelherten in plaats van koeien op stal staan. Ecologische en exquise vleesproductie als kurk voor het traditionele boeren(familie)bedrijf. In museumboerderij West-Frisia te Hoogwoud een droge stop en uitleg over de 'Rijcke Vondsten van het boeren-erf', de schervenschat van Co de Rijcke, gevonden in de Gouwe. Deze 'Opperdoezer Ronde' was weliswaar nat, maar kon de opgedane rijke ervaringen niet uitwissen.

(De stolpenrijke fietsroute is ook met droog weer te fietsen; zie het artikel over de verschenen fietsroutes op pagina 3). ▲

INHOUD

- ▲ *Fietskaarten erg populair*
- ▲ *Het schroefdak*
- ▲ *Activiteiten in Noord-Holland*
- ▲ *Boerderij van het jaar*
- ▲ *Tuinadvies*
- ▲ *Excursie*
- ▲ *Cursus De stolp stap voor stap*
- ▲ *Stolpen in het nieuws*

van Overbeek

Professionals in huizen

www.vanoverbeek.nl

Professionals in stolpen

CONCERTGEBOUWPLEIN 3
1071 LL AMSTERDAM
T 020 671 61 91

BUIKSLOTERMEERPLEIN 377
1025 XE AMSTERDAM
T 020 494 11 11

TRAMPLEIN 8
1441 GP PURMEREND
T 0299 42 88 98

KLEINE KERKSTRAAT 4
1135 AT EDAM
T 0299 37 30 40

LEPELAAR 3
1628 CZ HOORN
T 0229 27 17 77

HOOFDSTRAAT 215
1611 EA BOVENKARSPÉL
T 0228 52 10 52

van der Bel b.v.

SLOOPWERKEN EN ASBESTSANERING

- Sloopwerken • Renovatiesloopwerk
- Asbestsanering • Brandschade-, c.q. opruimingswerkzaamheden

Zuiderzeestraat 16, 1719 LA Aartswoud
Telefoon 0229-581327, Fax 0229-582772

KWANTES MAKELAARDIJ CV DE SLEUTEL TOT AGRARISCH BEZIT

- Aan- en verkoop van bedrijven en land
- Aan- en verkoop buitengewoon en particulier onroerend goed
- Onteigening
- Pachtzaken
- Melkquotum
- Agrarische taxaties
- Financierings- en verbouwingstaxaties
- Advies en begeleiding bij emigratie (Interfarms Emigratieservice)
- Specialist in Buiten Wonen

bezoek onze site www.kwantesmakelaardij.nl voor ons volledige aanbod

Middenweg 9, 1619 BL Andijk www.kwantesmakelaardij.nl
tel. 0228 592244 fax 0228 593044 kwantesmakelaardij@wxs.nl

het woonburo INTERIEURONTWERP & STYLING

Wanneer het interieur van uw stolph aan een verandering toe is, kan het Woonburo u van adviezen voorzien die kunnen variëren van een simpel kleuradvies tot een complete restyling.

Drie huizen * tel.: 072 - 5044027

Bouwbedrijf

G.J. Rotteveel & Zn. v.o.f.

AANNEMERS B. & U.

Voor alle
bouwwerken
op en om
het boerenerf.

ZUIDERVAART 133, 1847 LK ZUID SCHERMER
TELEFOON 072 - 5044256, FAX 072 - 5044513

ARCHITECTEN- EN INGENIEURSBUREAU W.A. DE HERDER BNA

Varkensgrasweg 3 - 5
WESTERLAND - HIPPOLYTUSHOEF

telefoon: 0227 - 591474
telefax: 0227 - 591931

Uw bijzondere STOLPWONING goed verzekeren?

Dan kiest u voor de stolpwoningverzekering van Wederkerige Verzekeringen. Compleet met vele extra's zoals een gratis controle van uw brandblussers en bliksemafleiders. En, een gratis waardebeoordeling, waardoor u garantie tegen onderverzekering hebt. Nieuwsgierig geworden?

Neem dan contact op met Assurantiekantoor Leeuw & Out.

WEDERKERIGE
verzekeringen

Uw stolpwoningverzekering sluit u af bij Assurantiekantoor Leeuw & Out op de Mayersloot 14 in Broek op Langedijk, telefoon 0226 31 22 62.

Fietskaarten 'De Stolp te Kijk' buitengewoon populair

Prachtzomer voor stolpenpracht

De laatste twee fietskaarten De Stolp te kijk uit de serie van zes (met acht routes), die in het kader van het Jaar van de Boerderij zijn gemaakt, zijn in de Museumboerderij Tante Jaantje in Callantsoog gepresenteerd. Vrijdag 18 juli kon de 'Stichting Samenwerking Musea in Oostelijk West-Friesland en Texel' daar de routes van Schagen naar Callantsoog (visa versa) en die op Wieringen-west ten doop houden.

FOTO: W.J. VRIESSCHAERT

Museum (skuurskot-) boerderij Jan Lont op Wieringen.

Normaalstolp en skuurskot

In deze twee noordelijke routes staan de normaalstolp en de skuurskotboerderij centraal. De route van Schagen naar Callantsoog voert van het aloude terpenland via de Zijpe naar de duinen van de Noordzeekust. Onderweg de overgang van langhuisstolp, -zoals de museumboerderij Vreeburg-, naar de normaalstolp met museumboerderij 'Tante Jaantje' als representant. De stolp heeft het rieten dak tot over de muren, een toepassing die kenmerkend is voor boerderijen in de binnenduinrand. Onderweg is het polderland bezaaid met stolpen. De Stolpbrug, de 'Surinaamse Vriend' en 'Uit den Haak' en 'Dorpzicht' langs de Grote Sloot bijvoorbeeld. Een grote variatie aan stolpen door de eeuwen heen en voor verschillend gebruik. Op Wieringen fiets je langs de 'neefjes' van de stolp: de stoere skuurskotboerderijen. Op de keileembulten van het voormalige eiland Wieringen ontstond een totaal eigen variant aan de stam van de stolpenfamilie. Hier rust op een meervoudig vierkant een langwerpige dak, dat aan de hoge kant is dichtgezet met een zwart geteerd houten schot. Het skuurskot. De L-vormige plattegrond die door het zogenaamde foerhuus ontstaat is eveneens kenmerkend, net als

de uitwendige *darskskoerstie*. De Wieringer boerenhoeven hebben hierdoor een volstrekt eigen karakter. De hoge zwarte schotten met de grote zijdeuren (vergelijk dars-deur), worden slechts onderbroken met lage muren van gele baksteen. Met zijn ruige rieten dak maakt de skuurskot een archetypische indruk. De route begint en eindigt in museumboerderij Jan Lont op Stroe.

Vijf Museumboerderij-routes en drie in De Groene Long

Het fietskaartenproject De Stolp te kijk bestaat uit vijf fietskaarten, fietsrouteboekjes met beschrijving van boerderijen en landschap, foto's, tekeningen, verklarende woordenlijst en een heldere routekaart. De routes zijn ook met de auto te volgen. Dit zijn de vijf:

- ▲ **Schagen (Vreeburg)-Hoogwoud (West-Frisia)** > o.a. door Moerbeek, Oude Niedorp, Langereis, Winkel, Lutjewinkel en Barsingerhorn
- ▲ **Schagen (Vreeburg)-Callantsoog (Tante Jaantje)** > o.a. langs Valkkoog en door de Zijpe
- ▲ **Hoorn (Westfries Museum)-Hoogwoud (West-Frisia)** > o.a. door Nibbixwoud, Benningbroek, Sijbekarspel, Wognum, Westerblokker en Zwaag
- ▲ **Medemblik (Kasteel Radboud)-Hoogwoud** > o.a. door Opperdoes, Twisk, Abbeker, de Weere, Sijbekarspel, Benningbroek, Midwoud en Oostwoud
- ▲ **Wieringen west** (begin en eind Jan Lont), Hippolytushoef, Westerland, Elft, Stroe.

Rijtuigen, klederdrachten, sieraden, interieurs, werktuigen, gereedschappen, verhalen, boeren-erven en streekproducten. De beschrijvingen in de handzame routeboekjes belichten bovendien de typerende landschappen en natuur, de strijd tegen het water, de archeologie en zelfs de invasie in 1799 van Engelsen en Russen om de Bataven en Fransen te verdrijven.

Ook onder de naam De Stolp te kijk verscheen, in dezelfde uitvoering als de overige vijf, de Fietskaart Beemster, Zeevang en het gebied De Rijp, Graft en Starnmeer. Drie routes in één routeboekje. De meest markante stolpen uit het totaal van bijna 600(!) in dit gebied van 'De Groene Long'

staan beschreven maar ook de grote verscheidenheid van landschappen, de historie van de dorpen en de agrarische bedrijvigheid.

Een heel scala aan verkenningstochten waarmee stolpenrijk Noord-Holland zich van zijn beste kant laat zien. 2003 is er geknipt voor! Ondertussen blijken de routes een doorslaand succes te zijn en is er een vraag naar meer ontstaan. Naar nog meer routes langs (stolp)boerderijen. Er zijn al plannen voor een uitbreiding op Wieringen (de oostkant) en voor een op Texel. Even geduld, want daar moet u wel op wachten tot volgend jaar. Erg kan dat niet zijn, want er is nu keuze genoeg. Veel plezier!

Voor leden zijn de fietskaarten te bestellen met toezending zonder portokosten, zie de bon op pag. 13.

De fietskaarten zijn mogelijk gemaakt door bijdragen van Provincie Noord-Holland, gemeenten in het gebied, Projectbureau De Groene Long, Projectbureau Kop en Munt, Projectbureau Medemblik en Meer en de deelnemende musea.

Medewerking van Gewest Kop van Noord-Holland, de Historische Vereniging Zeevang en de heer Nico Stroet.

Samenstelling: Boerderijenstichting Noord-Holland. Dank gaat in dit verband uit naar de historische verenigingen en vrijwilligers in het gebied die meewerkten aan de Boerderijen-inventarisatie. ▲

Bij Koning is eigenlijk elk jaar *'Jaar van de Stolp'*

Noordermeer 11

BOUWKUNDIG ONTWERP-
EN TEKENBUREAU
KONING BV

SCHREPEL 12 DE GOORN - TEL.: 0229 - 540996

WWW.MAARTEN-KONING.NL

Onderlinge Verzekeringsmaatschappij **De Veenhoop**

Hoornseweg 2
1687 ND WOGNUM
telefoon 0229 57 22 57

Speciaal voor de brandverzekering van rietgedekte panden.
Goede voorwaarden met lage premies.
*Voorbeeld: brand-/stormverzekering woonboerderij steenriet
vanaf € 1,85 ‰*

*Voor verantwoord
tweede gebruik
van uw stolp*

RIETDEKKERSBEDRIJF
v.o.f. J.P. Kooijman

Ruigeweg 119
1751 HJ Schagerburg
Telefoon 0224 - 57 13 28
Fax 0224 - 57 31 68

Heeft u bouwplannen?

*Bouwer van burger- en utiliteitsbouw,
restaurantie, renovatie, onderhoudswerken
en projectontwikkeling.*

Akerbouw b.v.
Geesterweg 6a
1911 NB Uitgeest
0251-315817

NVOB
Nederlands Verbond
van Ondernemers
in de Bouwnijverheid

Architektenburo Cornelis de Jong bna

Middenweg 189, 1462 HM Middenbeemster
telefoon 0299 681407, fax 0299 683473

Starnmeer

"In 't zontje", een toepasselijke naam voor een werkelijk fantastisch riante voorhuis met aangrenzend stolpgedeelte, Zuid-Hollandse stal en kapschuur, gelegen op 3.720 m² eigen grond en omgeven door een zee van rust en ruimte. Het voorhuis is tot in detail gerenoveerd, volledig geïsoleerd en heeft een sfeervolle uitstraling.

Het stolpgedeelte is uitgevoerd met een binnentuin, volièrre en een royale werkplaats. Door de in het dak aangebrachte lichtstroken is het stolpgedeelte opvallend licht en wordt de vierkantconstructie met al zijn verbindingen imposant in beeld gebracht.

De Zuid-Hollandse stal meet 10 x 23 meter. Een gewaarborgde privacy, fraaie tuin rondom en schapenweide aan de achterzijde maken het beeld compleet.

Anvaarding in overleg.

Vraagprijs € 695.000,- k.k.

TROMP
GARANTIEMAKELAARS

Tel. 0299 - 68 37 68
Middenweg 152 - Middenbeemster
www.trompgarantiemakelaars.nl

Het schroefdak

De gesloten constructie

Met regelmaat ontvangen wij verzoeken om advies te geven over het dak; de constructie en de bedekking met riet of pannen. Over riet is een handzame brochure verschenen ('Rieten daken') die ingaat op het beperken van schade door brand, water en storm, met adviezen in de sfeer van preventie. Ook wordt aandacht besteed aan het schroefdak, een manier van rietdekken om het riet te beschermen tegen brand van binnen uit. Sinds de invoering in 1975 blijken er goede ervaringen bij te zijn opgedaan. Van de Onderlinge Verzekering De Veenhoop ontvingen wij de hier vermelde toelichting.

Bij de gesloten constructie, ofwel het schroefdak, wordt het riet op een dichte ondergrond geschroefd. Het plaatmateriaal (19 mm dik i.v.m. de schroeflengte) kan bestaan uit multiplex, OSB-plaat, spaanplaat V 131 verlijmd (groene spaanplaat) underlayment etc. De spouw tussen riet en onderconstructie ontbreekt. Het gehele rietdek helpt mee met het vormen van een isolerend pakket. De woning is tocht dicht; er is een harde scheiding tussen binnen en buiten. Vuur in het rietpakket kan geen lucht (zuurstof) van onderen aanzuigen, het vuur smeult hierdoor meer dan dat het brandt. Hiermee wordt het schroefdak een relatief brandveilig dak en dat betekent een lagere premie voor de opstalverzekering. Bij de Federatie Onderlinge Verzekeringsmaatschappijen (FOV), de uitgever van de genoemde brochure is gevraagd naar een aantal aspecten cq ervaringen m.b.t. tot deze schroefdakconstructie.

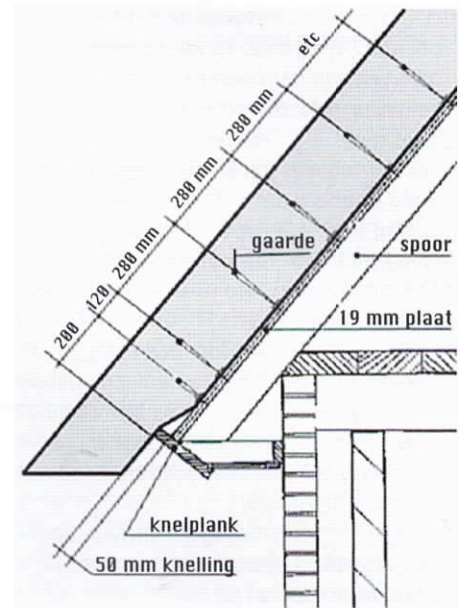
Is een traditioneel gedekt dak niet veel echter, mooier?

In tegenstelling tot kunstriet is er ten aanzien van de beleving geen verschil met een traditioneel rietgedekt dak.

Welk dak isoleert beter?

De isolatie van het rietdeken zelf is in beide gevallen gelijk. Schroefdak is een systeem om het riet op geïsoleerde dakplaten te bevestigen. Hierdoor wordt het nu veel toegepast omdat het rietdeken alleen onvoldoende isolatie geeft (en extra tocht). Een nadeel van het schroefdak zou zijn dat de ventilatie aan de binnenzijde van het dak verloren gaat, maar dit is nog nooit aangetoond.

Kan -uitsluitend op basis van kosten gerevend- gesteld worden dat de aanleg van een rieten schroefdak inclusief (goede) isolatie zodanig veel kost dat het gunstiger

is te kiezen voor een traditioneel gedekt dak; ook al is in dat geval sprake van een hogere jaarlijkse verzekeringspremie en hogere energiekosten?

Het zijn niet alleen de kosten die tellen maar veel meer nog de extra veiligheid -veelal grenzen slaapkamers onder het rieten dak-. Alleen al met de hogere isolatiewaarde wordt de investering in een schroefdak weer voldoende terugverdiend. Het Bouwbesluit en de opdrachtgever wensen afdoende dakisolatie, dus inclusief geïsoleerde dakplaten. Dat het brandtechnisch gunstiger wordt beoordeeld is daarbij mooi meegenomen.

Is er aantoonbaar minder brandschade bij schroefdaken met de huidige opgedane ervaringen? En is er bij een schroefdak van minder brandschade wellicht sprake van andere (nieuwe) schades die niet spelen bij een traditioneel dak?

Er is een aantal praktijkvoorbeelden waaruit een positief schadebeeld voor schroefdaken is gebleken. Verder is er een aantal testen uitgevoerd waar dit uit blijkt.

Meer weten over tarieven en voorwaarden voor de opstalverzekering van (woon)boerderijen met schroefdaken? Neem dan contact op met de Onderlinge De Veenhoop te Wognum (0229-57 22 57).

FOTO: MART GROENTJES

Activiteiten in Noord-Holland 2003

- t/m 13 sept -Oudkarspel, Regthuis.
Tentoonstelling Langedijker stolpen
Info: 0226-32 06 10
- t/m 14 sept -Hoogwoud, Museum-
boerderij Westfriesland. Tentoonstelling *Rijcke
scherven van het boeren erf*, collectie Co
de Rijcke. Info: 0226-35 14 31
- t/m 21 sept -Hoorn, Westfries Muse-
um. Tentoonstelling Landelijke bouwkunst
Goed Geboerd. Info: 0229-28 00 22
- t/m eind sept -Heerhugowaard,
Poldermuseum. Tentoonstelling *Stolpen
in de polder* met foto's van Floris de Jong
Info: 072-571 35 45 / 571 50 19
- t/m okt -Middenbeemster,
Agrarisch Museum Westerhem. Thematoo-
ntoonstelling. Info: 0299-68 43 88 / 68 13 27
- t/m 24 okt -Huizen, Huizer Museum
Het Schoutenhuis. Thematentoonstelling
Info: 035-525 02 23
- t/m 25 okt -Schagen, Museumboer-
derij Vreeburg. Tentoonstelling *Boeren-
goed*. Info: 0224-21 69 06
- t/m 31 okt -Graft, Raadhuis.
Tentoonstelling *Stolp in Zicht* boerderijen
gem. Graft-de Rijk met foto's van Cees de
Gooyer. Info: 0299-67 36 67
- t/m december -Schagerbrug,
Zijper Museum. Tentoonstelling *Wat een
pracht...de Zijper stolpboerderijen*
Info: 0224-57 16 86
- t/m 12 januari 2004 -Hoofddorp, Historisch
Museum Haarlemmermeer. Tentoonstel-
ling *Heer van de Badhoeve, Mr. J.P. van
Amersfoort, veelzijdig pionier in Haar-
lemmermeer*. Info: 023-562 04 37
- t/m april 2004 -Andijk, Poldermuseum.
Thematentoonstelling. Info: 0228-59 22 27

SEPTEMBER

- 4-5-6-7 sept -Alkmaar, De Meent.
Woonbeurs The art of Living. Tentoo-
nstelling *De stolp in beeld*
Info: 072-576 41 14 / 0226-39 01 19
- hele maand -Groene Maand
(met Week van de Landschappen)
- 12-13-14 sept -Broek in Waterland,
Boerderij De Gouw. Waterlands Nazomer-
festival met voorstellingen *Domestic
Affairs II* met driegangenmaaltijd en
muzikale toefgift. Info: 06-11185841
www.theatre-espace.nl
- 12 t/m 21 sept -Week van het Platteland
- 13 september -Open Monumentendag:
activiteiten en tentoonstellingen o.a.
Assendelft (met fietsroute); Bloemendaal,
Naarden, Bussum, Oost-Knollendam,
Uitgeest e.o., Hoorn, Purmerend, Alkmaar

Info: 020-22 21 18 / www.openmonumen-
tendag.nl. Zie ook pagina 7.

13 september -Den Helder, fiets-/auto-
route boerderijen Julianadorp; presentatie
boekje *Het boerenleven in Julianadorp*;
tentoonstelling *Landleven in het gemeen-
tehuis*; tentoonstelling *De stolp in beeld*
in Hervormde Kerk Parkstraat
Info: 0223-67 13 07
j.schouwenaar@denhelder.nl

13 sept t/m 1 nov -Heiloo. Boerderijen in
Heiloo. Tentoonstelling van de Vereniging
Oud Heiloo. Info: 072-533 05 56

15 sept t/m 15 okt -Zaandijk, gemeente-
huis. Tentoonstelling *De stolp in beeld*.
Info: 075-681 63 66

18-19-20 sept -Broek in Waterland,
Boerderij De Gouw, voorstellingen
Domestic Affairs II
Info: 06-11185841 / www.theatre-espace.nl

20 t/m 28 sept -Schellinkhout, Dorps-
huis. Tentoonstelling *De stolp in beeld*
Info: 072-581 68 88

21 sept -Wogmeer (gem. Obdam)
Kunst- en cultuurmiddag in 5 boerderijen
Info: 0226-45 24 74 / k.bolle@obdam.nl

26 en 27 sept -Bobeldijk, in boerderij
'Nooitgedacht', Bobeldijk 28.
Stolp op het spel, Voorstellingen Water-
theater. Info: stichtingwatertheater-
oudendijk@hotmail.com

29 sept -Start Cursus *De stolp
stap voor stap* (4 avonden; 3 dagexcursies)
Info: 072-581 68 88 / 0227-54 48 10

OKTOBER

2 en 3 okt -Amsterdam. Symposium
*De Middeleeuwse weg naar de Moderne
boerderij*, Amsterdams Archeologisch
Centrum-UvA. Info: boerderij@fmg.uva.nl

3 en 4 okt -Avenhorn, boerderij
West 25. *Stolp op het spel*, Voorstellingen
Watertheater. Info: stichtingwater-
theateroudendijk@hotmail.com

5 okt -Oudendijk-Beemster.
Rondwandeling met boerderijbezoek
Info: 0229-54 12 75

10 okt -(locatie n.n.b.)
Uitreiking Erfgoed Trofee Prijs
Info: 0251-66 22 44

10 en 11 okt -Noordbeemster,
in boerderij Zonnehoek, Middenweg 2.
Stolp op het spel, Voorstellingen Water-
theater. Info: stichtingwatertheater-
oudendijk@hotmail.com

25 okt -Slotmanifestatie met
verkiezing van De boerderij van het jaar
Nederland

NOVEMBER

21 nov -Heemskerk, presentatie
boek boerderijen Heemskerk
Info: 0251-25 15 72

nov/dec -Presentatie heruitgave
boek *De Stolp te kijk*. Info: 072-581 68 88

2003
JAAR VAN DE
BOERDERIJ
PROVINCIALE WERKGROEP
NOORD-HOLLAND

Publicaties

sept: -Kwartaalnummer Landschap
Noord-Holland

sept: Het Boerenleven in Julianadorp
13 sept: Inventarisatie pannenhooihuizen
(presentatie in Jisp, Dorpsstraat 53)

okt: Najaarsnummer Historische
Vereniging Bergen

21 nov: De boerderijen in Heemskerk

nov: Tussen Duin & Dijk

nov/dec: De Stolp te kijk

Excursies

27 sept -Leden-excursie Boerde-
rijenstichting NH 4 boerderijen op Texel

Rondje Zeevang: groepsarrangement,
zie: www.rondjezeevang.nl

Lezingen verzorgd door Boerderijen- stichting

12 sept -Hoorn, Open Monumentendag

13 sept -Alkmaar, Open Monumentendag

15 sept -Schellinkhout, Vrouwen van Nu

17 sept -Ijpendam, Vrouwen van Nu

22 sept -Hoogwoud, KVG

25 sept -Westwoud, Vrouwen van Nu

25 sept -De Rijk, Openbare Bibliotheek

9 okt -Broek in Waterland, Historische
vereniging

15 okt -Oost-Knollendam, Historische
vereniging/Vrouwen van Nu (info-avond)

21 okt -Schoorl, 'Wonen onder de bomen'

22 okt -Purmerland, 'Samen Sterk'

31 okt -Bovenkarspel, Hist. vereniging

18 nov -Heiloo, AVVH

19 nov -Hoorn, cursus Kunst en Cultuur

20 nov -Bovenkarspel, cursus Kunst en
Cultuur

21 nov -Heemskerk, Historische vereniging
(boekpresentatie)

27 nov -Slootdorp, Vrouwen van Nu

28 nov -Zuiderwoude, Hist. vereniging ▲

Activiteiten najaar 2003

OPEN MONUMENTENDAG

De Open Monumentendag, **zaterdag 13 september** staat in het teken van 'Boerenbouw'. Plaatselijke comité's verzorgden de inhoud van de programma's. Een aantal ervan met medewerking van of voorbereidend overleg met de Boerderijenstichting. Het gehele programma is opgenomen in de Open Monumentenkrant en te zien op de webpagina www.openmonumentendag.nl Een mooie gelegenheid boerderijen; tentoonstellingen en andere activiteiten te bezoeken al of niet aan de hand van speciaal samengestelde fiets- en wandelroutes.

Enkele van de activiteiten op een rijtje:

- Alkmaar.** Open dag in de Grote Sint Laurenskerk en fietsroute langs boerderijen in Koedijk en Oudorp. Kanaaldijk 236, Koedijk. Tentoonstelling pentekeningen en aquarellen van o.a. de verdwenen stolpen aan de N9; ook openstelling De Oude Maalderij.
- Akersloot.** Openstelling Hoeve Vierhuysse en De Woude o.a. nr. 19.
- Assendelft.** Beschreven fietsroute langs o.a. boerderijen en de tentoonstelling De Stolp in Beeld in boerderij Dorpsstraat 601.
- Broek in Waterland.** Hervormde Kerk. Tentoonstelling Waterlandse stolp.
- Heemskerk.** Openstelling Boerderij De Kruisberg, Kruisweg 4a.
- Hoorn.** Fietsroutes langs de boerderijen in Zwaag en Westerblokker. Lezing (op vrijdagavond 12 sept.).
- Jisp.** Dorpsstraat 53. Presentatie inventarisatie rapport over de bedreigde dakpankapbergen.
- Julianadorp.** Tentoonstelling met o.a. De Stolp in Beeld in de Ontmoetingskerk, fiets-/autoroute langs- en uitgave brochure over de boerderijen van Julianadorp
- Limmen.** Openstelling boerderij Vredenburg.
- Purmerend.** Fietsroute langs boerderijen o.a. aan de Westerweg en tentoonstelling in het Streekarchief Waterland.
- Uitgeest.** Openstelling van de boerderijen De Bisschop, Uitgeesterweg 27 en Meldijk 37; tentoonstelling in het Erfgoedpark De Hoop.
- Velsen.** Fietsroute langs de boerderijen in de gemeente Velsen.
- Vogelenzang.** R.K. Kerk. Tentoonstelling over de (verdwenen) boerderijen in Vogelenzang, fietsroute langs boerderijen aan de binnenuinrand en themanummer Ons Bloemendaal.

STOLP OP HET SPEL

Het 'Watertheater' speelt zes voorstellingen van het familiedrama *Stolp op het spel* in stolpen in Bobeldijk, Avenhorn en Noordbeemster. Het verhaal handelt over de strijd om het behoud van de stolp van een familie waarvan de oude boer overlijdt. Er ontstaat getouwtrek om de erfenis. De erfgenamen hebben uiteenlopende meningen over wat er met de stolp moet gebeuren, variërend van 'gewoon' boerenbedrijf tot een herbestemming in een sauna. Dwars door dit thema heen loopt een familiedrama uit het verleden dat via flashbacks in het stuk is verwerkt.

Dit theaterstuk (uit het leven gegrepen) wordt opgevoerd op 26 en 27 september, 3, 4, 10 en 11 oktober. De laatste twee voorstellingen zijn gekoppeld aan een theaterdiner. Een bijzondere belevenis! Kaarten: € 10,- p.p. (met diner: € 30,- p.p.). Kaarten bij Wilma Bart (0229-541386) of Leo Heddes (0229-551367). Zie de activiteitenlijst voor data en locaties.

NAZOMEREN IN WATERLAND

In de biologische boerderij De Gouw te Broek in Waterland is op 12, 13 en 14 september het Waterlands Nazomerfestival. Met de voorstelling *Domestic Affairs II* van Theatre Espace, die in 2002 op het Oerol Festival in première ging en sindsdien door Europa toert. 'Een intrigerende en betoverende voorstelling, zonder tekst voor iedereen vanaf 9 jaar', aldus het persbericht. Voorafgaand aan de voorstelling is het mogelijk om in de schuur een driegangemaaltijd te genieten met Waterlandse producten. Voor degenen die De Gouw (Overlekerougou 1) niet willen wandelen (vijf minuten) is er een huifkar paraat vanaf Broek. Het boerenbedrijf De Gouw is een van de bezoekbedrijven van de Vereniging Agrarisch Natuurbeheer in Waterland. Meer info bij Katja Schuitema (06-11185841).

WELKOM IN DE WOGMEER

In vijf stolpboerderijen in de Wogmeer wordt op 21 september een kunst- en cultuurmiddag gehouden. In de boerderijen Wogmeer nr. 30, 59, 73, 77 en 105 is er van 12.30 uur tot 18.00 uur een groot aanbod van kunstexposities van werk van meer dan 10 kunstenaars en cultuurhistorische informatie, omlijst door zang, dans, theater en vertellingen. De toegang is vrij. Het Marionettentheater uit Bergen speelt

om 16 en 17 uur in het Wapen van de Wogmeer, nr 59.

Bovendien is kennis te maken met de boerderij in diverse verschijningsvormen: een agrarisch bedrijf met een grote hoogstamboomgaard, een caféboerderij met nostalgisch interieur en woonboerderijen. Voor meer informatie: Nell Bakker (0226-45 24 74). ▲

Stolp in zicht

Begin oktober verschijnt de video/dvd documentaire 'Stolp in Zicht', een productie van Zapzebra/Stichting Polyvista te Haarlem. Deze documentaire, vervaardigd in het kader van het Jaar van de Boerderij, geeft een veelzijdig beeld van de Noord-Hollandse stolpboerderij. Er zijn drie afleveringen van elk ca. 12 minuten met telkens een eigen thema: de constructie ('Een heel lichte constructie voor een enorme inhoud'); het interieur ('Elke generatie maakt binnen weer wat nieuws') en de agrarische functie ('Mijn vader had af en toe een melkertje'). De video/dvd met de drie delen kost € 19,- (VHS) of € 29,75 (DVD) en is voor leden met reductie aan te schaffen via de bon die in de Nieuwsbrief van november wordt opgenomen. Het eerste deel van de documentaire is nog t/m 21 september te zien bij de tentoonstelling *Goed Geboerd* in het Westfries Museum in Hoorn. ▲

De stolp te kijk

Naar de heruitgave van het boek *De Stolp te kijk* wordt door velen reikhalzend uitgezien. Het boek dateert van 1991 (derde druk) en is al een jaar of vier totaal uitverkocht. De nieuwe versie verschijnt eind november/begin december. Het hoofdstuk over de relatie met het landschap en het agrarisch bedrijf van Johan Schilstra wordt, met enige actualisering, opnieuw opgenomen. Zo ook -ongewijzigd- het verhaal over de ontwikkeling van de stolpboerderij van L. Brandts Buys. Het hoofdstuk van Cornelis de Jong over typische verschijningsvormen, kenmerkende details en voorbeelden van herbestemming is aangevuld met nieuwe voorbeelden. Toegevoegd wordt een hoofdstuk waarin deskundigen hun licht laten schijnen over de ontwikkelingen van en rond de stolp de afgelopen 25 jaar; de eerste druk van *De stolp te kijk* verscheen in 1978. Het boek is met de bon in de Nieuwsbrief van november te bestellen en is in december ook in de boekhandel verkrijgbaar. ▲

Aannemersbedrijf
M. Duinmaijer B.V.

- nieuwbouw
- verbouw
- renovatie
- onderhoud
- houtskeletbouw
- machinale houtbewerking
- kozijnenspuiterij

Volger 45, 1483 GA De Rijp tel: 0299 673487 fax: 0299 674626 www.duinmaijer.nl

bulthaup studio www.pronkkeukens.nl
Pronk Keukens
ZUID SCHERMER

Kunstmaand!

24 aug - 20 sept

Keukens en kunst vloeien verbluffend
mooi in elkaar over!!!

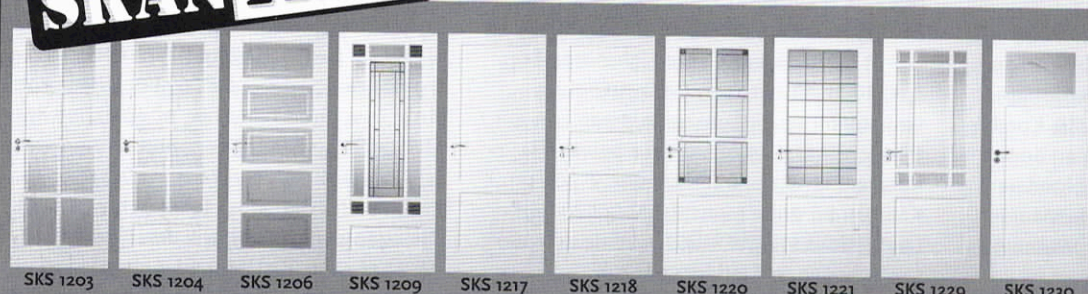
Koffie en eigen gemaakte appeltaart

Ook zondag open: **7 sept. / 14 sept.**
van 11.00 - 16.00 uur

OPENINGSTIJDEN: MA, T/M VR. 09.00-17.30 UUR, KOOPAVOND (DO.) 19.00-21.00 UUR, ZAT. 10.00-16.00 UUR
5 KILOMETER TEN ZUIDOOSTEN VAN ALKMAAR - ZUIDERVAART 111 - ZUID-SCHERMER - TEL. 072-5044367

SKANTRAE

DEUREN MET KARAKTER

Skan Selekt Accent perfect in detail en in prijs!

Skan Selekt Accent is een compleet nieuwe serie stijldeuren van massief gelamineerd hout met een strakke profilering en een gladde voorbehandeling. Vele modellen in een strakke vorm met een knipoo naar de jaren '30. Deze deuren zijn te completeren met diverse soorten veiligheidsglas.

PontMeyer Hoorn b.v.
Protonweg 17, Postbus 311, 1620 AH Hoorn
Telefoon 0229 21 27 25 Fax 0229 21 61 26

www.sanderdouma.nl

voor:
nieuwbouw - verbouw
renovatie - restauratie
woningbouw
utiliteitsbouw
sportaccommodaties
interieur adviezen

**architectenburo
sander douma bna**

1841 gb stompetoren
noordervaart 73
tel. 072-5039847
fax 072-5039803
e-mail: post@sanderdouma.nl

**Hout
aantasting?**

Bel De Houtarts!

Ruim 40 jaar gespecialiseerd in:

- Onderzoek op houtaantasting
- Bestrijding houtworm, huisboktor en bonte knaagkever
- Zwamsanering op hout en muurwerk
- Constructief herstel van verzwakte balkeinden en houtconstructies met epoxytechnieken
- Verkoop van producten voor vakman en doe-het-zelver
- KOMO, ISO 9001, VCA* gecertificeerd en lid NVO

HEERHUGOWAARD NIJVERHEIDSPLEIN 7 (072) 574 18 56 www.vanlierop.nl

Samensteller 'Informatie kleurgebruik' van Westfries Genootschap en de Boerderijenstichting

J.C.J. van Kampen

Architectuurhistorie
Kleurenadviseur
Meesterschilder

Plevierstraat 38, 1742 AN Schagen, Tel: 0224 29 83 38, Mob: 06 103 004 63

AGRITEAM
MAKELAARS

**WIJ STAAN 'VIERKANT'
ACHTER U BIJ
AAN- EN VERKOOP**

Bel voor meer informatie met
agrarisch makelaar G. van der Velden.

Agriteam Noord-Holland Zandwerven 56 1715 KM Spanbroek
tel: 0226 355205 e-mail: spanbroek@agriteam.nl

WWW.AGRITEAM.NL

Boerderij van het jaar

Een 'miss-verkiezing' van de allerschoonsten. Acht prachtboerderijen, genomineerd om mee te dingen naar de titel Boerderij van het Jaar 2003. Een 'getrapte' verkiezing: een jury van bestuursleden van de Boerderijstichting koos -ieder vanuit een eigen invalshoek- kandidaten voor deze verkiezing waarbij als criteria 'prototype', 'spreiding' en 'actueel'. En daar de opvallendste voorbeelden van. Een honderd-tal boerderijen passeerde de revue. Een moeilijke keuze die vele discussies losmaakte.

De volgende acht werden genomineerd: Oosterklief 36, Wieringen (125); Oosterblokker 39, Oosterblokker (97); Westerbuurt 36, Venhuizen (103); De Eenhoorn, Middenweg 196, Middenbeemster (238); Wormerweg 2, Westbeemster (129); Lange Molenweg 2, Oterleek (113); Kadoelenweg 306, Amsterdam (17) en Angerechtsweg 11, Blaricum (26).

Deze acht werden in het Noordhollands Dagblad van 16 augustus paginabreed geportretteerd. Met een bon waarmee de lezers hun voorkeur konden uitspreken. Er kwamen maar liefst 848 inzendingen bij het secretariaat binnen. De jury trok, na de omvangrijke klus van het tellen, de prijswinnende boerderij uit de bus en drie in-

zenders voor de drie lezersprijzen. De meeste inzenders (238) kozen De Eenhoorn in Middenbeemster als de Boerderij van het Jaar in Noord-Holland. Deze is nu voorgedragen bij het Landelijk bureau en gaat meestrijden in de verkiezing Boerderij van het jaar 2003 in Nederland. Eind oktober is daarvan de bekendmaking. Bij de op-

somming van de boerderijen hiernaast staat het aantal uitgebrachte stemmen vermeld.

De drie prijswinnende inzenders:

1. Hermien Piersma, Noord-Scharwoude.
  2. Magda van Bergen Henegouwen, Heemskerk.
  3. Piet Mosch, Warmenhuizen.
- Proficiat! ▲

Eerste kaarten van fietsroutes langs stolpen gepresenteerd

NHD/HC 19.7.03

CALLANTSOOG - De eerste kaarten van twee fietsroutes langs stolpboerderijen worden uitgereikt aan burgemeester A. van Apeldoorn-Pruijt van Zijpe, J. Baas van Wieringen, J. Staatsen van Den Helder en wethouder E. Hoekstra van Schagen. De bestuurders kregen de

fietsroutes 'De stolp te kijk' gisteren uitgereikt bij museum Tante Jaantje in Callantsoog. Er staan twee routes op: 'Wieringen' en 'Schagen-Callantsoog'. De bedoeling is, dat fietsers die de routes rijden ook de musea in de Noordkop weten te vinden. Foto John Oud

Tip

Nog t/m 21 sept voor boerderijliefhebbers om niet te missen: de prachtige tentoonstelling *Goed Geboerd* in het Westfries Museum in Hoorn. ▲

Boerderijenexpositie in gemeentehuis Schermer

* *STOMPETOREN*- Gedeputeerde drs. R. Kruisinga heeft kort geleden de expositie 'Stolp in beeld' in het gemeentehuis van de Schermer geopend. Dat deed zij door één van de drie foto's van fotografe Gré Breedt-Piersma van de stolpen die gesloopt moeten worden voor de aanleg van de nieuwe verkeerssituatie aan de provinciale weg N242 op te hangen. Na deze handeling overhandigde burgemeester Sander Schelberg de gedeputeerde het boek 'Bouwen aan boerderijen'...

P.E., 9.07.03

(Foto: Gré Breedt)

Hooge Geest: van vervallen erf tot eigentijdse stoeterij

In Nieuwsbrief nr. 32 van december 2001 schreef Monique Hoogvliet, die samen met Dirk Kat en hun zoon wonen op de 'heerlijke' plek de 'Hooge Geest' in Akersloot een enthousiast artikel over de totstandkoming van hun stolp. Ook zij vindt dat het een lange weg is als je een stolp aanschaft en je het geheel oorspronkelijk wilt terugbrengen; 'Als je de beplanting en het ontwerp van tuin en erf goed wilt laten aansluiten bij de stijl en het tijdsbeeld van de boerderij heb je een echt plaatje'.

In het voorjaar van 2000 vroegen Dirk en Monique mij, als adviseur voor de erfbeplanting van de Boerderijstichting, of ik hen wilde adviseren bij een nieuw in te richten erf rond hun bestaande stolp in Akersloot. De vraag werd gelijk gesteld met het tot stand komen van de (ver)bouwplannen van de stolp. In de loop van de opdracht bleek dat de stolp zo slecht was dat deze zou moeten worden gesloopt en herbouwd. Het mooie van meedenken in dit stadium van plannen maken is, dat je dan eventueel tussentijds overleg kan plegen met de architect, zodat alle bouwwerken in combinatie met de buitenruimte duidelijk worden. Het was plezierig dat de opdrachtgevers dit inzagen en mij hierbij wilden betrekken.

Bij de ontwerpfase deel ik het erf schematisch in 'voor' en in 'achter'. Boeren-erven

zijn goed schematisch in te delen omdat de diverse onderdelen op het erf allemaal vanuit een bepaalde functie zijn ontstaan. Elke functie is meestal omsloten door een duidelijke grens, bijvoorbeeld een sloot (echt Noord-Hollands) of een haag of hek.

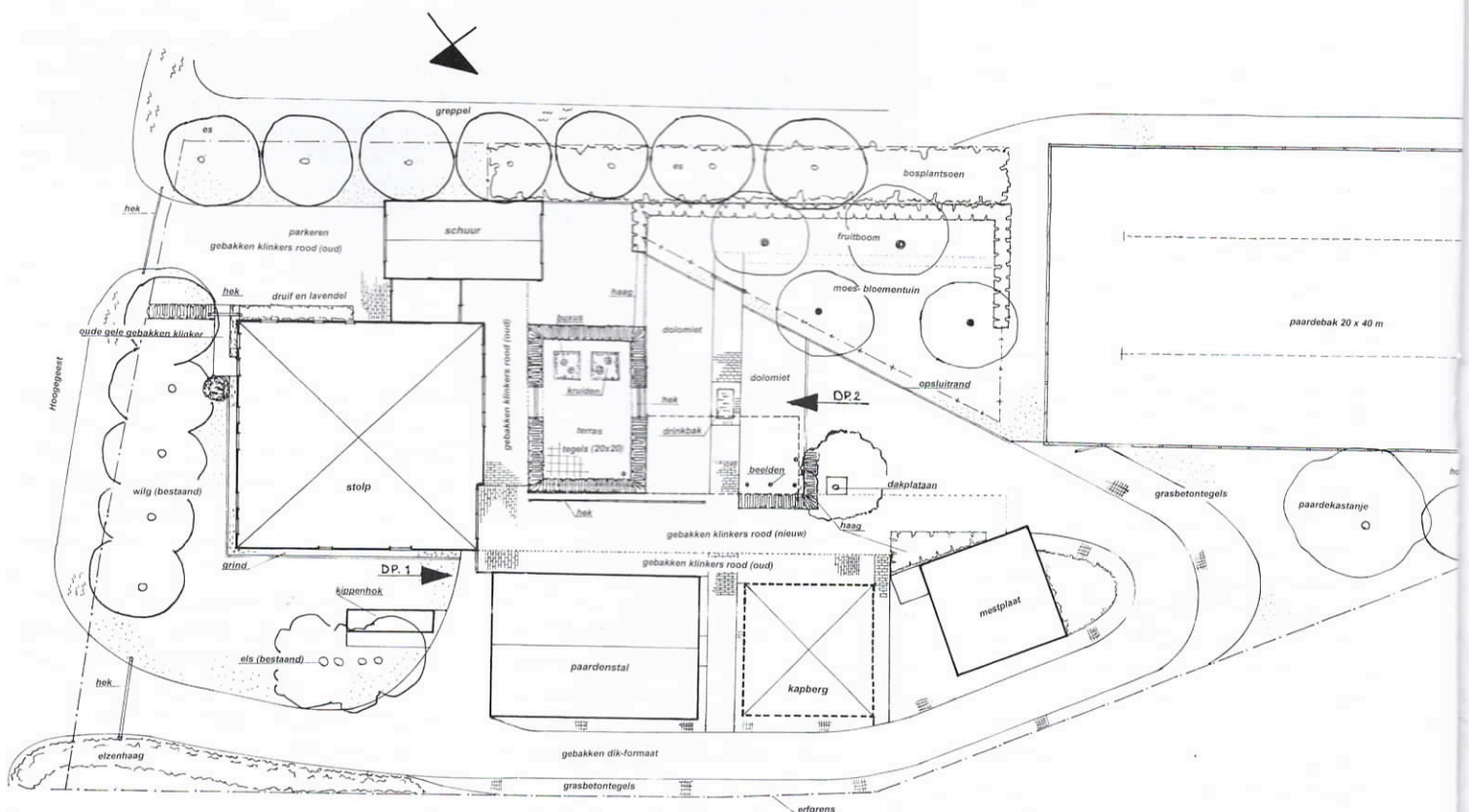
Vroeger, met de boerderij nog agrarisch in bedrijf, was het 'voor' het gedeelte waar de woonfuncties zich bevonden zoals wasen, tuintje, boomgaard, bleek e.d. Het onderhoud was intensief en het zag er geordend uit. Het 'achter' was het grovere werkgedeelte, waar de machines stonden, de stallen, de mestvaalt e.d. Hier werd de beplanting weinig tot niet onderhouden. Deze vorm van schematisch indelen is ook handig te gebruiken bij de indeling van een nieuw erf. Zo is de indeling beter te begrijpen en kan er een logische en duidelijke

beredering worden gemaakt bij het maken van diverse ontwerpen.

Bij de 'Hooge Geest' was het 'voor', het woongedeelte hoofdzakelijk aan de weggkant, en het 'achter' aan de zijkant, met de oprit en aan de windzijde het werk-erf. Bij het nieuwe erf zou het 'voor' ook aan de weggkant blijven maar ook gedeeltelijk rondom de stolp, het 'achter' zou rondom het woongedeelte komen.

Programma van eisen

Na het schematische indelen worden de verschillende knelpunten bekeken waar rekening mee moet worden gehouden: Achter op het erf werd de oude herbouwde schuur ingericht als paardenverblijf en moest rekening worden gehouden met de plek van de gierkelder, midden op het erf onder de bestrating.

De locatie van een paardenbak midden op een windhoek, maar welke een heel mooi uitzicht biedt over de achtergelegen polder met de molen de Noorder M.

Naast dit alles bleek er ook nog vrij veel verharding nodig te zijn om de route van het (werk)verkeer zo efficiënt mogelijk te krijgen. Voorkomen moest worden dat de bestrating niet te massaal zou worden.

Ook moest er genoeg plek zijn om rustig op een terras te zitten en genoeg beplanting zijn die het erf bekleden.

Omdat de paarden op het erf worden verzorgd op de plek waar men ook leeft (waar je in de zon zit en o.a. de moestuin onderhoudt), moest bij de plantenkeuze gekeken worden welke beplanting onschadelijk is voor paarden. Paarden zijn namelijk erg gevoelig voor alles wat ze eten.

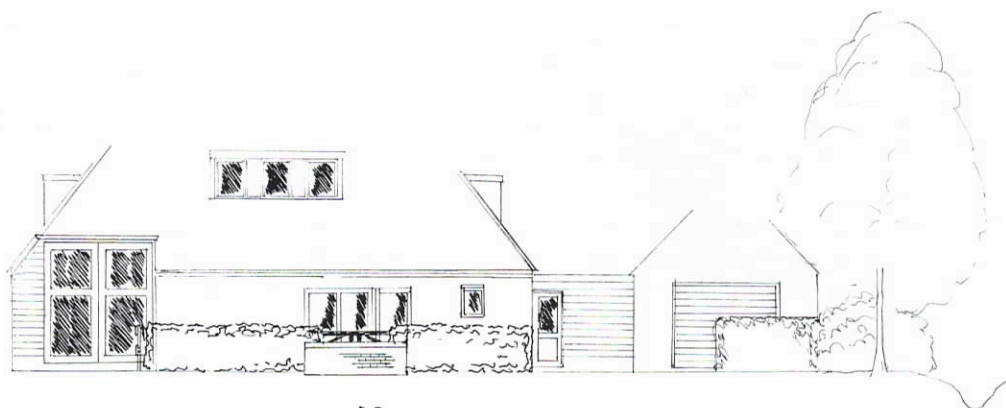

FOTO: MART GROENTJES

Voorgevel van de boerderij in restaurantie.

Ontwerp en uitvoering

Als alle knelpunten op een plattegrond zijn aangegeven, wordt een ruwe schets gemaakt, die met de eigenaars wordt besproken. Aan de hand van de wijzigingen wordt een definitiever ontwerp gemaakt. Het grootste gedeelte van het ontwerp van de 'Hooge Geest' is vorig jaar uitgevoerd en het mag gezegd worden dat na een jaar al een heel duidelijk beeld van dit erf is ontstaan.

DP. 2

Achteraanzicht stolp vanuit midden achtererf.

Het gehele vooraanzicht vanaf de weg is in de oude stijl teruggebracht. Gold dit voor de stolp zelf, zo ook voor het gehele voorerf. Hier bleven de meeste wilgen en elzen behouden en werd zo weinig mogelijk andere beplanting aangeplant om de aandacht vanaf de weg op de stolp te behouden. Op de luwe zijde, aan de voorkant van de stolp is een kippenren geplaatst, om de kippen uit de wind te houden, en te scheiden van de plek waar de honden graag zijn. De windkering werd herbepant met hoge essen en struikvormende onderbegroeiing. Aan weerszijden van de stolp kwamen toegangen, waardoor er een extra dam over de sloot moest worden gelegd. De houten poort geeft toegang tot de stoeterij, terwijl de ijzeren poort toegang biedt tot het woongedeelte.

Hagen, bomen en bestrating

Aan de achterzijde van het erf werd rondom het terras en op de hoek van het werkgedeelte met het woongedeelte een groenblijvende laurierwilg als haag aangeplant. Vanuit de stolp wordt er uitzicht geboden tussen de hagen door op een drinkbak,

-midden op het erf-, bovenop de gierkelder waar de paarden uit kunnen drinken. Verderop kijk je op de paardenbak, met daarachter het weidse landschap.

Een moestuin werd langs de windkering aangelegd, evenals enkele hoogstamfruitbomen, zodat deze begroeiing geen last heeft van de wind.

Rondom de mestplaat is een beukenhaag aangeplant, en ook langs een paar zijden van de moestuin: een typisch landschapsbeeld voor Akersloot. Een paar dakplatanen moet het terras en het woonachtererf een zuidelijke en huiselijke sfeer geven.

Rondom de stolp is de bestrating gekozen in de vorm van gebakken klinkers en oude waaltjes. Het terras is afwisselend bestraat met oude vloertegels (voorheen grafzerken uit een kerk in Santpoort), waaltjes en oude geeltjes.

Nu, na een jaar, is er al heel duidelijk een beeld gevormd dat dit erf zeker een plaatje is en nog verder zal uitgroeien tot een nog mooier plaatje!

Allet Geertman
(adviseur tuin en erf)

Stolp, stelp, stolb

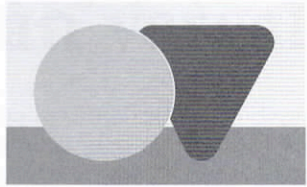
Er is al heel wat gepraat en geschreven over of een Noord-Hollandse boerderij een stelp- of een stolpboerderij is. Brandts Buys in zijn boek 'De landelijke bouwkunst in Hollands Noorderkwartier' houdt het op stelp. Maar de meeste Noord-Hollanders en West-Friezen houden en hielden het op stolp. En terecht. Het woord stelp is de stam van het werkwoord stelpen (bijvoorbeeld van een bloeding). De klank komt overeen met het friese 'stjelp', waarmee een Friese boerderijvorm wordt aangeduid; deze ontstond daar in de tweede helft

(einde-) van de 17^e eeuw. Terwijl de West-Friese stolp aan het einde van de 16^e eeuw ontstond en werd gevolgd door de Noord-Hollandse stolp in de droogmakerijen. Omdat in deze periode (ook nog vòòr de houtzaagmolen) het hout -en met name de grote maten- werd ingevoerd uit onder andere Rusland, ben ik eens gaan zoeken of het woord stolp wellicht in de Russische taal voorkwam. Temeer omdat in de 16^e eeuwse bouwbestekken soms het woord 'stolpie' voorkwam waarmee men een gebintstijl aanduidde. Tot mijn geluk en ook verbazing vond ik in het Nederlands-Russisch woordenboek (bibliotheek Zaandam),

waarin ook het Russisch alfabet is afgedrukt, het Russisch woord stolp of stolb. Het terugzoeken voor een verklaring in het Russisch-Nederlands woordenboek leverde de oplossing. Het Russische woord stolp of stolb staat voor: houten kolom of houten pilaar!

De Noord-Hollandse stolp bezit vier stolpen als centrale constructiedragers. En zou dus een stolpen-boerderij of stolpboerderij genoemd kunnen zijn op grond van de toegepaste, vaak zeer zware en lange vierkantsstijlen.

S. de Jong

SCHILDERSBEDRIJF VAN BENSCHOP

schilderen - behangen - beglazen - kleuradviezen - decoraties - onderhoudsschema's - klein onderhoud

DE VERFRAAIER!

Uw kostbare stolpboerderij wordt door ons deskundig en k(l)eurig verzorgd!

Kerkstraat 40
1687 AS WOGNUM

0229 - 575 243
0622 - 799 263

www.vanbenschop.nl

info@vanbenschop.nl

Frans Commandeur

Tuinontwerpen

- ontwerp en advies
- projectbegeleiding
- aanleg en onderhoud
- (authentieke) fruitbomen

Bernhardstraat 23, 1616 BH Hoogkarspel
tel: 0228-567263 • fax: 0228-567283
mobiel: 06-51207915
www.franscommandeur.nl

Ruim Zicht

BOERDERIJEN ONDER HET ZAND
VAN AMSTERDAM NIEUW WEST

Marja van der Veldt

€ 18,50

ISBN 90 71123 65 0

Stichting Uitgeverij Noord-Holland
Postbus 40, 1520 AA Wormerveer, tel. 075 647 65 07

LAST VAN HOUTWORM? BEL GRATIS: 0800 - 0242000

Attack Pestcontrol is reeds 35 jaar gespecialiseerd in houtverduurzaming en vogelwering.
Gratis vrijblijvend inspectie en advies.
Door heel Nederland.

ALKMAAR
ATTACK®
DE BESTE VERDEDIGING

S.V.O.
GEDIPLOMEERD

VOORHEEN ZUURBIER'S ONGEDIERTEBESTRIJDING

buro architect w.schagen h.b.o. b.n.a.
leijerdijk 13 1733 ja nieuwe niedorp telefoon (0226) 411644 fax 413104

Excursie op Texel

Langs tünwallen en skapeboeten

Samen met boerderijen-inventarisator Wilma Eelman en fotograaf Wijnndel Jongens voert de jaarlijkse ledenexcursie op **zaterdag 27 september** naar Texel. Deelnemers gaan als voetganger mee met de boot van 09.35 u. (parkeren bij de boot); aan de eilandzijde staat de bus voor de rondrit klaar. Vanwege de te verwachten grote belangstelling is het raadzaam snel de bon voor opgave van deelname in te zenden; de inzendingen worden voor deelname geselecteerd naar volgorde van binnenkomst.

In de ochtend staat een bezoek aan de langhuisstolp *Nescio* anno 1742 van René en Wil Heiligers aan de Oosterweg 20 te Oosterend op het programma. Een echt Texelse boerderij, met iepen-erf, die momenteel in de laatste fase van een verbouwing verkeert.

FOTO: WILMA EELMAN

Nescio, Oosterweg 20, Oosterend.

Dat betekent een inzicht in het restauratieproces met toelichting van de bewoners over wat er allemaal komt kijken bij deze grondige verbouwing. Vervolgens een bezoek aan de stolp van Ieke en Piet de Wolf, Oosterenderweg 25 te Oosterend. Hierbij ook bezichtiging van een Texelse schapeboet. Na drie kwartier ruilen de twee groepen om. De lunch wordt gebruikt in het sfeervolle boerderij-interieur van de *Catharinahoeve* aan de binnenduinrand bij De Dennen (pannenkoeken!). In de middag bezoek aan de prachtig gelegen stolpboer-

FOTO: WILMA EELMAN

Oosterenderweg 25, Oosterend.

FOTO: WILMA EELMAN

De Waddel, Westergeest 4, Den Burg.

derij *De Waddel* van de familie Bakker aan de Westergeest (naast de Hoge Berg). Piet Bakker houdt rond zijn Texelse stolp anno 1625 (zonder voorhuis) maar liefst zo'n 550 schapen. Tip: schapenkaas te koop.

Dichtbij is de stolp van de familie Cadee: *Het Simonsplaatsje*, met een dubbel vierkant en een voorhuis, voorbeeldig heringericht tot woonboerderij. Ook hier ruilen de twee groepen om. De rondrit over het eiland levert prachtige beelden op van het unieke landschap met tünwallen, verschillende boerderijtypes, meer schapen dan mensen en (nog) vele karakteristieke schapeboeten. Vóór de inscheping (17.05 uur) nog een bezoek aan de nieuwgebouwde boerderij van de fam. Heijne aan de Pontweg.

Deelname is € 25,- p.p., exclusief lunchkosten en kosten veerboot. Opgave met de bon. Alle inzenders krijgen vooraf bericht cq met programma. ▲

najaarsexcursie
deelnamebon

Ondergetekende wil deelnemen aan de najaarsexcursie 2003 op Texel op zaterdag 27 september aanstaande.

Naam: _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Telefoon: _____

Datum: _____

Aantal deelnemers (max. 2 personen): _____

Uitknippen en in een gefrankeerde envelop opsturen naar:

Secretariaat Boerderijenstichting Noord-Holland, Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen.

stolpenwinkel
bestelbon

Naam: _____

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Ik bestel hierbij: (alle bestellingen inclusief portokosten)

... ex. Fietskaart 1: Hoorn-Hoogwoud à € 2,-

... ex. Fietskaart 2: Medemblik-Hoogwoud à € 2,-

... ex. Fietskaart 3: Schagen-Hoogwoud à € 2,-

... ex. Fietskaart 4: Schagen-Callantsoog à € 2,-

... ex. Fietskaart 5: Wieringen à € 2,-

... ex. Fietskaart Beemster-De Rijk-Zeevang à € 4,50

... ex. 'Het Beemster erf' à € 8,50

Bij de bestelling wordt een acceptgiro bijgeleverd.

Uw bestelling wordt zo snel mogelijk uitgevoerd, echter kunnen wij geen vastgestelde levertijd garanderen.

Uitknippen en in een gefrankeerde envelop opsturen naar:

Secretariaat Boerderijenstichting Noord-Holland, Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen.

Per fax bestellen: 072- 581 68 87; per e-mail: stolpen@xs4all.nl

ARNOLD'S
BOUWMATERIALEN

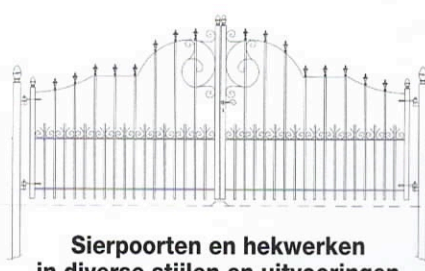
**in- en verkoop
 oude bouwmaterialen**

met name:
 oude handvorm metselstenen
 (Waal-, Vecht- en Rijnformaat),
 plavuizen, tegels,
 oude straatklinkers, etc.

Corr.adres: Magnusstraat 19, 1741 GP Schagen
 Tel/fax: 0224 - 21 72 11 Mobiel: 06 - 53 85 88 66
 Opslag: Nijverheidsweg 14 Schagerbrug

op/maat

Postbus 566 1620 AN Hoon
 Diodeweg 4 1627 LL Hoon
 Telefoon (0229) 28 10 40
 Fax (0229) 28 10 44
 E-mail metaal@opmaatwf.nl

**Sierpoorten en hekwerken
 in diverse stijlen en uitvoeringen**

Sfeer van

HANG- EN SLUITWERK
WEIJNTJES
 EXCLUSIEF UIT VOORRAAD

Amsterdam Centrum - Amsterdam Z.O. - Utrecht
 Naarden - Den Bosch - e-mail info@weijntjes.nl

**STEENHANDEL
 MARTIEN MOL BV**
 Tel. 072 - 5091707 Fax 072-5095825
 Postbus 60 - 1870 AB - Schoorl

- groothandel in oude bouwmaterialen
- in- en verkoop gebruikte straatstenen
- gebikte metselsteen - dakpannen - plavuizen
- wandtegetjes - ijzerwerk - hekwerk - enz.
  - schouwen en oud sanitair

OPSLAG:
 Zijperweg 20, industrieterrein Lagedijk
 Schagen
 Tel. 0224 - 215235

MAATWERK IN:

**KOZIJNEN
 RAMEN
 DEUREN
 TRAPPEN
 LIJSTWERK**

Visser H raam

Tel. (075) 617 79 84, Zaandam

DOOZING
 AANNEMERIJ & HOUTHANDEL

- GROTE SORTERING
 GEBRUIKTE DAKPANNEN
- NIEUW EN GEBRUIKT HOUT
- DIVERSE SOORTEN AUTHENTIEKE
 DEUREN/DAKRAMEN/SANITAIR

Nijverheidsweg 14 - 1751 HG Schagerbrug
 Telefoon 0224 57 19 60

*Sinds 1924 een
 begrip in de regio*

S I J M

RIETDEKKERSBEDRIJF

DORPSSTRAAT 179 1689 GB ZWAAG
 TELEFOON: 0229 - 262140 FAX: 0229 - 581108

**AANNEMERSBEDRIJF
 BRAAK-BEEMSTER BV**

Utiliteitsbouw • Bungalows • Bouwadvies
 Verbouwingen • Onderhoud/Reparaties

Jisperweg 76, 1464 NH Westbeemster
 Tel. 0299-681436/683201 - Fax 0299-683945

de Zinger

Traditionele stijlinterieuren

*Ontwerp en uitvoering van
 interieurbetimmeringen
 in traditionele en
 landelijke bouwstijl.*

Gespecialiseerd in:
 keukeninterieuren met onopvallend
 geïntegreerd hedendaags comfort.

Toonkamer en opslag:
 Noorddijk 18, Noordbeemster
 Telefoon 0299 690273
 Geopend: dinsdag t/m zaterdag
 van 11.00 tot 17.00 uur.

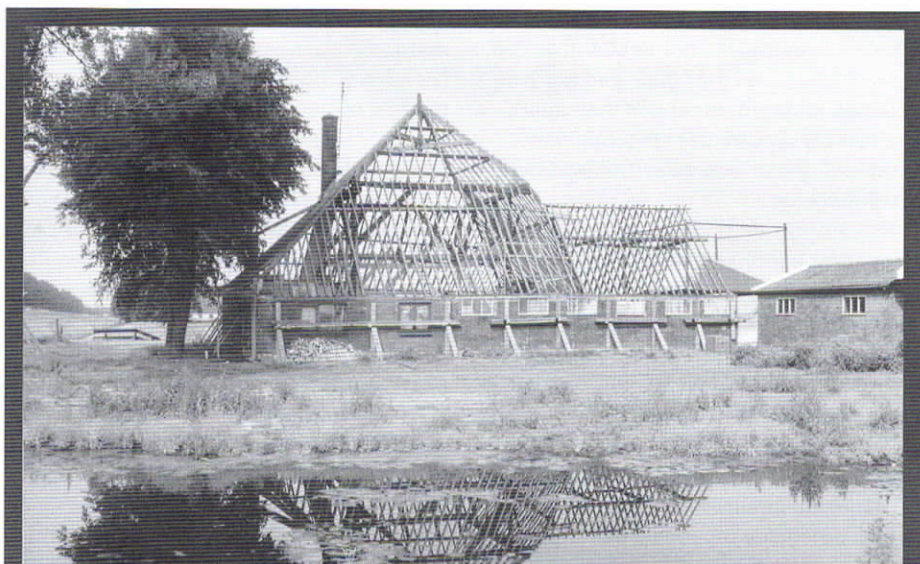
*Dealer van: Farrow & Ball
 Traditionele verven en behang*

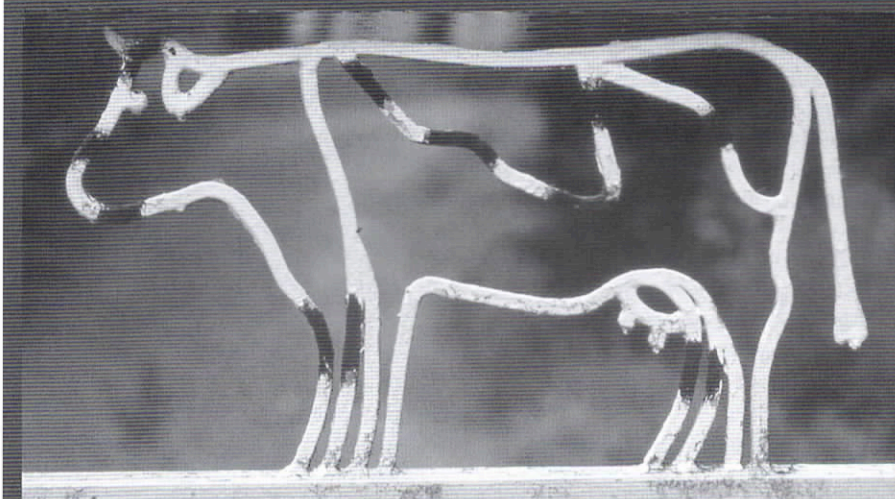
*Meer dan 100 authentieke kleuren
 voor binnen en buiten.
 Tevens voor de vakhandel.*

**Antieke bouwmaterialen
 en restauratiewerken.**

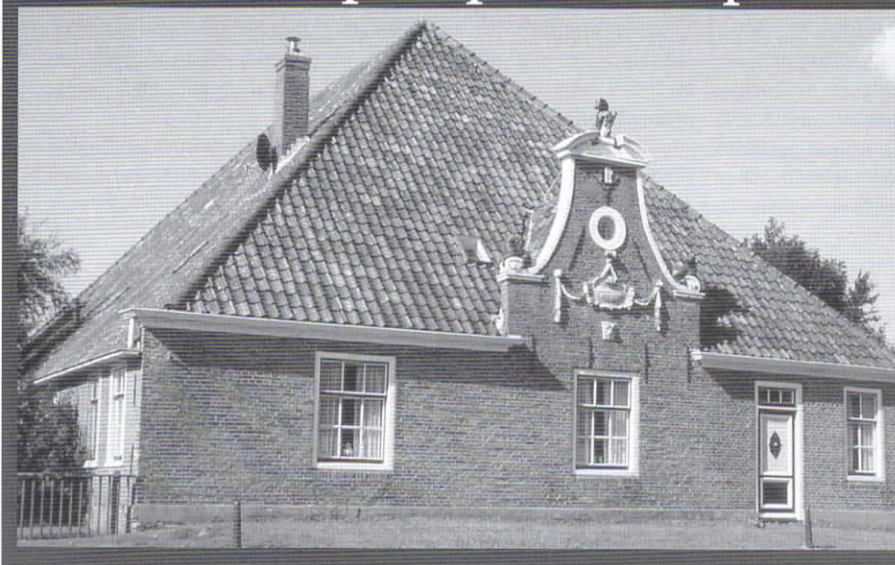
Doe mee aan de stolpencursus

CURSUS

De stolp stap voor stap

Op 29 september gaat de cursus *De stolp stap voor stap* van start. Voor boerderijbewoners, architecten, leden van monument- en welstandscommissies en ambtenaren. In 4 avonden (met vijf inleiders) en 3 dag-excursies wordt ingegaan op vele aspecten van de (stolp) boerderij in heden en verleden.

Dit is het programma:

Maandag 29 september. Inleider: Kees van der Wiel. Over de agrarische geschiedenis in relatie met het oorspronkelijk gebruik van de boerderij

Dinsdag 28 oktober. Inleider: Emiel Grotenbreg. Over de constructie en de ontwikkeling van de diverse boerderijtypes; over identiteitbehoud van de stolp

Zaterdag 15 november. Dag-excursie

Dinsdag 20 januari. Inleider: Bert van Langen.

Over restauratie, renovatie en herindeling; met praktijk-voorbeelden

Zaterdag 7 februari. Dag-excursie

Dinsdag 23 maart. Inleiders: Allet Geertman over tuin en erf en Hans van Kampen over kleurgebruik

Zaterdag 24 april. Dag-excursie.

(Eventuele aanpassingen onder voorbehoud)

De deelnemers ontvangen een cursusmap. Deelname is voor leden Boerderijstichting: € 75,- p.p. (excl. lunchkosten excursies). Voor medewerkers (overheids-) instellingen: € 110,- p.p. (excl. lunchkosten excursies). De minimumdeelname is 15 personen, maximum 30 personen.

De cursus wordt gehouden bij Welstandszorg Noord-Holland, Emmastraat 111 te Alkmaar. Heeft u belangstelling, reageer dan snel (s.v.p. vóór 13 september)!

Tel: 072-581 68 88 (ma-vr 10-13)

Fax: 072-581 68 87 of mail: stolpen@xs4all.nl

U ontvangt dan alle verdere informatie.

De cursus is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van de provincie Noord-Holland. ▲

Vraag en aanbod

▲ **Henk Houtman** van de fruitrassenvereniging POM vraagt lezers informatie over de Schagerrood-appel. Tel: 0299-68 16 92

▲ **Jan Pieter Mulder** zoekt voor zijn Wieringer skuurskotboerderij in de Haukes nieuwe houten zijdeuren (darsdeuren), afm. ca. 350 hoog, 310 breed. Tel: 0227-59 15 19

▲ **Klaas Boschma**, Edam stuurde aanvullende gegevens over de kapberg. Komen we in nr. 38 op terug. ▲

STOLPEN IN HET NIEUWS

Uit het Noordhollands Dagblad, verzameld door Ed Dekker, journalist.

Een intrigerende naam voor een dubbel-bewoonde stolp in **OB DAM**: Hillegaar Allien. De huidige eigenaren handhaven de aanduiding uit respect voor de vroegere naamgever. Deze 'vergaderboer' liet zijn vrouw meermalen moederziel alleen achter.

Wie een stolp wil kopen, kan kiezen uit een rijk aanbod. Voor een makelaar in **WOGNUM** reden een stolpenroute samen te stellen, om klanten te leiden langs zestien opengestelde boerderijen.

'Welgelegen' voert de top 10 aan van de mooiste stolpen in de gemeente **WOGNUM**. De boerderij uit 1879 verkeert uit- en inwendig grotendeels nog in originele staat. De ranglijst was een initiatief van de historische vereniging.

Het plan voor een nieuwe stolp in **AKER-SLOOT** stuit op bezwaren van de politiek. Een aantal fracties wil geen uitzondering maken op het bestemmingsplan om de bouw toe te staan.

'Plan 80' blijft staan op de stolp in **BOBELDIJK**. Uitgesproken als 'plant-achtig' verwijst de naam naar plantmotieven die terugkeren in het werk van de nieuwe eigenaar als bouwkundige.

Snel ingrijpen van de brandweer redt een stolp in **WINKEL**. Tijdens werkzaamheden aan het dak vatte de laag riet vlam. Brandweerlieden konden het smeulende riet verwijderen en de vlammen tijdig doven.

Een nieuwe aanwinst voor de 'Controversy Farm' in **HOOGWOUD**. De stolp - van binnen en buiten uitgegroeid tot een themapark voor verkeer en vervoer - is verrijkt met een straaljager en een wals. Rondleidingen zijn er mogelijk.

Een nieuwe Barmhartige Samaritaan verrijst in **BOBELDIJK**. De bouwer laat zich sterk inspireren door deze herenboerderij - met karakteristieke trapgevel - in Blokker. De nieuwe rouw- en trouwdeur zal vooral dienst doen als 'collectedeur'.

Een bijzonder object siert de woonkamer van een stolp in **ANDIJK**. Het is een deel van een rijk betegelde regenbak, met een afmeting van vier bij twee bij anderhalve meter. Nog steeds verzamelt er zich regenwater in.

Brand treft een stolpschuur in **ZANDWERVEN**. De schuur bood onderdak aan een kantoor, slaapkamer en paardenboxen. Een lampje was in aanraking gekomen met dakisolatie van piepschuim. Het vuur deed zich vooral te goed aan stobalen op zolder.

Vrolijk wapperen her en der de groen-paarse vlaggen van het 'Jaar van de Boerderij', zo ook bij de Maria Hoeve in **URSEM** (bewoners: de vierde generatie van een boerenfamilie). Als uitnodiging een kijkje te nemen.

Het predikaat rijksmonument kan de redding zijn voor een stolp uit 1784 in **WERVERSHOOF**. De eigenaar hoopt dat rijkssubsidies de

noodzakelijke restauratie financieel mogelijk maken. Sloop en bouw van twee vrijstaande huizen hoeven dan niet.

Een kunstenares uit Waarland toont haar schilderwerk in een vervallen boerderij te **LUTJEWINKEL**. De verlaten stolp geldt als de oudste van de Groetpolder. De exposante spreekt van een 'betoverende sfeer'.

Zes koeien, vijftien geiten, vijf schapen - een 72-jarige **GROOTEBROEKER** is de laatste boer van het dorp. Het erf met mesthoop grenst inmiddels aan een villapark.

Mooie aandacht voor de hoeve Zeeland in **ANNA PAULOWNA**. Het bedrijfsgebouw bestaat uit een stolp van 40 bij 20 meter, met vier vierkanten. De ruimte was - en is - nodig voor de opslag van graan en andere gewassen. ▲

Kunstmaand in de stolp

T/m 20 september vloeien kunst en keukens in de boerderij van Pronk Keukens mooi in elkaar over. Maar liefst 20 kunstenaars tonen schilderijen, bronzen en stenen beelden, grafiek en keramiek. In 'een boerderij boordevol keukens om mee te pronken', aldus de aankondiging. Aan de Zuidervaart - met z'n boerderijkerk en mooie stolpen waarvan een aantal met dubbele singels en boomgaarden-, op nr. 111 in Zuidschermmer. ▲

Nieuwsbrief nr. 37 van de Boerderijstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp', september 2003.

Secretariaat: Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen, telefoon 072 - 581 68 88 (ma t/m vr 10-13 uur), fax 072 - 581 68 87, e-mail stolpen@xs4all.nl
website: www.boerderijstichting.nl

Giro 338181 t.g.v. Boerderijstichting Noord-Holland, Bergen NH.

Redactie: Mart Groentjes en Willem Messchaert

Grafische verzorging en advertenties: Carla Buijsman, Le Bureau, Zwaag (0229 - 21 73 46)

Druk: Meco Offset, Zwaag

Oplage: 2.400 exemplaren

De nieuwsbrief verschijnt 3 maal per jaar.

ISSN 1566-8843

Het bestuur van de Boerderijstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp':

E. Vermeer (voorzitter)
Larixplantsoen 15, 1702 XG Heerhugowaard

M. Groentjes (secretaris)
Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen

J. van Diepen (penningmeester)
Zuiderdracht 14, 1696 AL Oosterblokker

W. Messchaert (perscontacten, vierkantdeling)
Stierop 1, 1911 NG Uitgeest

S. Douma, Schermerhorn
C. de Jong, Middenbeemster

N. de Vreeze, Alkmaar
W. Schermerhorn, Grootschermer

F. Truijten, Zuiderwoude
P. Verhoeven, Heerhugowaard

A. Zandt, Twisk
A. Bolt, Rijsenhout

Erelid:

dr. ir. R. van de Waal, Heemstede

De adviseringscommissie:

S. Douma, A. Geertman (boerenerven), C. de Jong, ing. P.J. Prett (secretaris) en F. Truijten.

Advisering

Het is voor leden mogelijk adviezen m.b.t. constructief-technische en esthetische onderwerpen 'op locatie' uit te brengen. Voor een dergelijk (eerste) advies wordt een bijdrage van € 70,- in rekening gebracht.

Verzoeken om advies te richten aan de secretaris van de adviseringscommissie: ing. P.J. Prett, Kanaaldijk 142, 1831 BA Koedijk.

Telefonisch dagelijks bereikbaar van 10-16 uur: 072 - 562 47 05.

Stolpjes

- Lidmaatschap van de Vrienden van de stolp is € 15,- per jaar (meer mag).
- Geef tijdig eventuele adreswijziging door!
- Bij acceptgirokaart-overschrijving graag uw naam en adres vermelden.